

פעילות למען נוער בסיכון דו"ח שנתי - תשע"ג (2013)

אלט רב,

*אני שמחה לסכם את שנת הפעילות תשע"ג (2013) של קרן אניאס ובני שטינמץ
למען נוער בסיכון.
המהלך השנה הייתה לי הזכות להכיר, אנשים מופלאים שחולמים על עתיד טוב יותר
לבני הנוער, ולהיפגש עם בני נוער מרשימים שצריכים וקדאי לחלום איתם.
אני מודה בשמי ובשם לאניאס ובני שטינמץ שמאפשרים את העשייה הזו ולכל
שותפנו לדרכ.*

*לכם באהבה והערכה,
אלי מנחם, מנהלת תחום נוער בסיכון, קרן אניאס ובני שטינמץ*

רציונל

קרן שטינמץ בחרה לתמוך בפעילותן של עמותות העובדות עם נוער בסיכון באמצעות כלים טיפוליים שפותחו על ידן, או שמבוססים על מודלים שנוסדו בעולם, מתוך תפיסה לפיה ניתן לסייע לבני נוער הנמצאים במצבי סיכון לחזור לאורח חיים נורמטיבי, באמצעות חוויות של השתייכות, הצלחה והעצמה.

העמותות בהן תומכת הקרן פועלות למען בני הנוער באמצעות כלים טיפוליים-חינוכיים יצירתיים כמו שטח ואתגר, קולנוע, פעילות ימית, רכיבת סוסים טיפולית, כדורגל, מוסיקה וטיפול בבעלי חיים.

השימוש בכלים הטיפוליים-חינוכיים האמורים, מאפשר גישה חדשה ואחרת לבני הנוער, מקור לחיבור חוויתי ומעצים, עבודה מגוונת, טווח רחב של אפשרויות טיפול והתייחסות לתחומי חיים נרחבים.

פעילות הקרן לטובת נוער בסיכון בשנה החולפת

השנה תמכה הקרן ב- 19 עמותות שעובדות עם נוער בסיכון באמצעות כלים אלו, במסגרתן נהנו כ- 950 נערים ונערות מפעילויות שמומנו בסיוע הקרן.

בקה על פעילות העמותות

בתחילת כל שנה מקבלת הקרן, מכל העמותות הנתמכות על ידה, תוכנית עבודה שנתית המפרטת את אוכלוסיית היעד, הפעילות ומטרות הפעילות. בסיום כל שנה נשלח דוח מפורט (לרוב תוך התייחסות לכל אחד מהחניכים באופן אישי) המסכם את פעילות העמותה לאורך השנה ומתייחס לעמידה במטרות שהוצבו בתחילת השנה ולניצול התקציבי. בנוסף, במהלך השנה מבקרת מנהלת תחום הנוער בסיכון בקרן את העמותות ולומדת מקרוב על פעילותן.

מטרות הפעילות ומדידת העמידה בהן

בפעילותן עם בני הנוער מציבות העמותות מטרות דומות, בכפוף לאוכלוסיית היעד ולמסגרת הטיפולית. המטרות העיקריות שהעמותות מציבות לפעילותן עם בני הנוער הן:

1. העצמה אישית של הנער/ה
2. פיתוח מיומנויות לחזרה לחיים נורמטיביים
3. טיפוח משמעת עצמית
4. מניעת נשירה מביה"ס
5. השלמת תעודת בגרות
6. גיוס לשירות משמעותי בצה"ל
7. השתלבות בעולם העבודה
8. העשרת העולם התרבותי
9. עידוד ביטוי אישי, הבעה ויצירתיות
10. תרומה לקהילה

בשנה החולפת דיווחו רוב העמותות על התמדה של החניכים המשתתפים בפעילות, ועמידה ביעדים ומטרות שהציבו לעצמן בנוגע לנערים.

הדיווחים שהוגשו, מצביעים כי בצד קשיים לא מעטים בעבודה עם בני הנוער, ישנן הצלחות רבות אותן ניתן למדוד כמו גיוס משמעותי לצבא, בגרות (חלקית או מלאה). והצלחות "רכות" יותר כמו תחושות של החניכים, המדריכים, והמחנכים במסגרת בדיקות הערכה (evaluation) שנעשות כגון: שיפור באחריות האישית, בכישורים החברתיים, בהערכה עצמית, וברכישת מיומנויות חיים.

**העמותות שנתמכו השנה על ידי הקרן, הכלי הטיפולי בו הן
משתמשות, אוכלוסיית היעד, המסגרת בה נמצאים בני הנוער,
ומספר בני הנוער שנהנו מתמיכת הקרן**

מס' בני נוער	אוכלוסיית היעד והמסגרת החינוכית	הכלי הטיפולי	העמותה
39	בני נוער מבתי ספר שונים בעיר נתניה	שטח ואתגר	אחרי
30	בני נוער בארבע קבוצות. בני הנוער לומדים ניווט ספורטיבי ומשתתפים בתחרויות ארציות בתחום זה.	ניווט ספורטיבי	אל קו הגובה
12	פנימית "בית הילד" בירושלים 12 ילדים מטופלים באופן ישיר ופרטני, 100 נוספים נהנים מפעילות חוויתית בפירת החי.	טיפול באמצעות בע"ח	רשת אמ"ת
25	פנימית "הבית לילד" 25 ילדים מטופלים באופן ישיר ופרטני	טיפול באמצעות בע"ח	בית זינגר
110	החצר הנמצאת ביפו משמשת בית חם לנערות במצוקה מיפו ודרום תל אביב ומפעילה מיזמים עסקיים וחברתיים עבור ועם הנערות.	מרחב נשי ליזמות חברתית ועסקית של מספרה +חנות בנמל יפו	החצר הנשית יפו
65	פנימית "טוביה" לנוער בסיכון שהוצאו מבתיים על רקע של התעללות והזנחה.	רכיבה טיפולית	הרדוף
15	מרכז ימי של זיו נעורים בנתניה, בני הנוער מגיעים מבה"ס ויצ"ו טכנולוגי נתניה (בי"ס שהוא "תחנה אחרונה" מבחינתם לפני נשירה)	פעילות ימית	זיו נעורים
10	ילדים בכיתות י-יא מבי"ס ברנקו וייס בבית שמש	פעילות אתגר, טיפול בבע"ח יצירה ועשייה חקלאית	חוות אורי
26	מרכז לנוער בטירת כרמל-המיזם מתמחה בהכנת כריכים וסלטי בריאות ובהכנת כיבודים לאירועים	יזמות עסקית	סומסום
90	"כוכבים של תקווה" סדנאות תיאטרון לנוער בסיכון משכונת התקווה	טיפול באמצעות משחק ודרמה	ביה"ס למשחק של יורם לוינשטיין

16	קבוצת נוער ממתנ"ס חפציבה בנתניה. במהלך הפעילות הנערים כותבים תסריט העוסק בחייהם והופכים אותו לסרט בהשתתפותם.	פסיכודרמה ושימוש במצלמה ככלי טיפולי	לה"ב
14	קבוצה מהוסטל "ניגונים" בירושלים. 14 בנות מבתי חרדיים שהוצאו מביתן בצו הרחקה.	וידאו תראפיה	מעלה – בי"ס לטלוויזיה קולנוע ואומנויות
8	מרכז חינוכי לבנות מהמגזר החרדי, מרקע סוציו אקונומי נמוך, מירושלים והפריפריה	חינוך מוסיקלי	מיפעלות שמחה
52	מועדון נוער אשר מגיעים אליו 420 בני נוער מכתה ז'-י"ב יוצאי אתיופיה בבת -ים. 52 בני נוער מחולקים לקב' שצוינו. כל השאר נהנים מפעילויות שוטפות של המרכז.	קבוצות של פנטומימה שועלי קרב, איפור, מקהלה, היפ-הופ, כתיבת שירי ראפ, כדורגל, קולנוע תיעודי באמהרית	מגדלור - עלם
190	פעילות דו שבועית ב-3 שכונות בנתניה: חפציבה, דורה ואזורים. השנה נערכו גם טורנירים בין השכונות, והושם דגש על סיוע לימודי לילדים.	כדורגל	מכבי נתניה "באה לשכונות"
130	בית ספר לכדורגל לנוער בסיכון ולילדים בעלי צרכים מיוחדים	כדורגל	ביה"ס לכדורגל ע"ש ארז אשכנזי ז"ל
28	בכפר הנוער קדמה חיים 130 נערות ונערים בגילאי 13 עד 18 לאחר שנשרו ממסגרות חינוכיות וטיפוליות קודמות	חממה טיפולית	כפר הנוער קדמה
20	מרכז גמילה לנוער מהתמכרויות	רכיבה טיפולית	רטורנו
45	יפתח – פנימייה בישוב תימורה שליד ים המלח. בני הנוער מקימים ומתפעלים פרויקטים סביבתיים	פרויקטים סביבתיים	תימורה

סיפורים מהשטח

א.ל בת 17 מקבוצת "אחרי": "בטיול הראשון של "אחרי" סבלתי מכל דבר קטן לא ידעתי מה זה לישון בשטח. הייתי רגילה לוותר לעצמי ולפרוש באמצע. בזכות "אחרי" היום אני מסוגלת להגיד לעצמי שאני יכולה לעשות כל דבר שארצה אם רק אאמין".

מ.ש. מפנימית בית הילד בירושלים – מסגרת הפעילות של רשת אמ"ת: (טיפול בעזרת בע"ח) : מ. יצר תקשורת טובה עם בעלי החיים למרות שהיה חשדן והיה משוכנע שהם מתקרבים אליו כדי להרע לו. במהלך התוכנית למד להתקרב, יצר יחסי אימון עם המטפלת, השתחרר מהמחשבה שכולם מרמים ומשקרים אותו ולקראת סיום השנה נהג לנהל שיחות נפש עם בעלי החיים בנוכחות המטפלת".

ס.ד נערה בת 14 שנעזרת ב"חצר הנשית ביפו" עלתה לפני כשנתיים מרוסיה עם אביה כאשר אמה נותרה שם. אינה דוברת עברית. הגיעה לחצר באמצעות הפניה משירותי הרווחה חיה בתנאי עוני קשים וסובלת מקשיים חברתיים. בהתחלה היה לה קושי גדול ליצור קשרים. עם הזמן נוצר קשר ראשוני עם נעה המתנדבת בחצר ואחראית על מרכז הלמידה דבר שסייע לה מאד בהמשך ליצור קשרים חדשים עם אנשים נוספים.

ק.נ בת 17 מהוסטל "ניגונים, בירושלים, מקבוצה הוידאותרפיה של ביה"ס לקולנוע מעלה : "אתן גילי ולאה עזרתן לנו לבטא את רגשותינו לאהוב את מה שאנחנו עושות ולאהוב את מי שאנחנו. נתתן את האפשרות לדעת שאנחנו יכולות"

ה.ש. בן 16 ממגדלור של עלם בבת ים – נער יוצא אתיופיה ביישן ומופנם. חוה בחייו קשיים רבים. בא מרקע סוציאקונומית נמוך מאד (האם מפרנסת יחידה) ונמצא בפיגור לימודי ולאחרונה אף אבחנו שיש אפשרות שאינו יודע לקרוא. היו פעמים שהגיע למרכז שיכור ונהג באלימות מילולית. במהלך הזמן ביקש מגולן רכז המוסיקה ללמוד לשיר ראפ. לאחר עבודה מרובה בחדר מוסיקה הקים עם חבריו הרכב מוסיקלי. היום הלהקה נמצאת בשלבי פיתוח מתקדמים. הקליטו שיר באולפן הקלטות, צילמו קליפ והם מופיעים בערבי המוסיקה במגדלור.

פורום העמותות המסייעות לנוער בסיכון

בנוסף על תמיכתה בפעילות העמותות, יזמה הקרן הקמת **פורום של נציגי העמותות** לצורך למידת עמיתים ויצירת שיתופי פעולה בין העמותות.

מדי שנה מתארח הפורום אצל אחת העמותות שמציגה את פעילותה תוך דיון באתגרים משותפים הניצבים בפני כל מי שעובד עם נוער בסיכון.

השנה זכה הפורום לאירוח מרגש במשכנה המקסים של **עמותת רטורנו** העוסקת בגמילה מהתמכרויות.

במפגש השתתפו כ-90 נציגים מכ-40 עמותות שונות שעובדות עם נוער בסיכון באמצעות כלים טיפוליים ייחודיים, ששמעו מאנשי המקצוע במקום על שיטות העבודה הייחודיות של רטורנו לטיפול בגמילה מהתמכרויות.

".. הסיור היה מעמיק ומעניין יותר בהחלט מקום מרשים ויוצא דופן באיכות ובמקצועיות שלו. גם הפרויקטים שאספתם היו ייחודיים ואנשים רציניים. שמחתי לקחת חלק..." **עומר גולן, מרכז ההשכלה דרום תל אביב**

"שלי יקרה, רציתי להודות לך על יום מרתק, מרגש, מלמד וגם מציף (: מלבד האנשים המקסימים שהגיעו בהמוניהם, מהר מאוד היה ברור בקשר איתך כנציגת הקרן שאתם משהו לא רגיל. מלבד החום, החיוך והפתיחות ניתן לחוש באהבה ואמונה בעשייה הכל כך חשובה. ולכן מקום כמו רטורנו כל כך התאים למפגש הזה." **נורית קרקש, עמותת צבע**

" אין מילים להביע את החוויה שהייתה אתמול! היה מדהים מלא אהבה!!!! תודה תודה" **רבקי סודיאל, עמותת מיפעלות שמחה**

"... סיפורי המסר מעידים על המקום החשוב של הערכים: הקשבה, הכלה אהבה ואמונה. המפגש המלמד עם עמותות שונות שכולן עוסקות בסיכויי בני הנוער בעתיד טוב יותר ובחברה אזרחית מיטבית. תודה על המפגש, ועל החוויה". **ינון אשכנזי ומירי ליבנה, עמק המעינות**

"שלי ואיריס היקרות, תודה רבה על יום מקסים ומהנה שחשף אותנו לשיטה מיוחדת במינה, שאפשר הפסקה מכל הטירוף והכיל נקודות שילוו אותי עוד זמן רב. בעיניי היה אחד מימי העיון הטובים ביותר בהם השתתפתי" **צביה ליבשבסקי, עמותת חלו"ן**

"כל הכבוד על החיבורים והחוויה. תודה רבה!" **ליטל ווסרמן, עמותת קמ"ה**

"המפגש היה מעצים, מרגש וממשיך עדיין ללוות אותי. והמסורת שיצרתן - זה לגמרי לא מובן מאליו. תודה תודה תודה!! המון נשיקות ואהבה" **עמלי ביגלהואזן, עמותת לה"ב**

"החווייה חלחלה בי כל כך עמוק, שכל הדרך הביתה זלגו לי דמעות.. מחשבות על ילדות, אושר, בטחון וכל הילדים שעוד לא זכו ליד מחבקת ומכוונת. ובעיקר, הערצה ואהבה גדולה לילדים שנחשפו מולנו - אין מילים. תודה גדולה!" שרון דינשטין, עמותת ערכים בספורט

"...ההכשרה הייתה באמת מקצועית, מרגשת וחשובה. קיבלתי כלים מדהימים לעבודה בירוחם, וספציפית לעבודה עם מכורים והתמכרויות. כל הכבוד לקרן שטינמץ שמספקת לחבריה את הכלים החשובים האלו, ואת ה"פרס" החד-פעמי הזה, ולא מסתפקת במענקים בלבד. זה באמת באמת ייחודי בעולם הקרנות. תודה!" נעמי אפרת, עמותת ירוחם

"היה יום מרתק, חווייתי ומעשיר. כיף לדעת שחשובה לכם העשייה הרחבה, הרבה מעבר לתרומות הכספיות. ימים מהסוג הזה מעשירים באותה מידה- אם לא יותר- מאשר הצ'ק החתום. אשמח מאוד אם תוכלו להעביר דף עם פרטי יצירת קשר של משתתפי היום. יש כמה ארגונים שארצה לפנות אליהם לשם שיתופי פעולה עתידיים. שוב תודה גדולה ויישר כוח". איילת רז, תיכון "מזוזת"

"זו הפעם הראשונה שאני נחשפת לקרן שעורכת יום כל כך חשוב ומעניין, אשמח לשמור על קשר. תודה רבה רבה". מאשה גוטליב, אתנחתא, מרכז סיוע ודיור זמני לנוער במשבר בירושלים

